

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 609, 650 IR 661 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2536 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ
ĮSTATYMO NR. IX-876 5 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-
2537“ PROJEKTO (toliau – projektas)
(TAP NR. TAP-19-106(2); TAIS NR. 18-13482(4))**

2019-02-26 Nr. NV-513

Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: pateikti Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 609, 650 ir 661 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2536 ir Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 5 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2537 (toliau – Įstatymų projektai).

Dabartinė situacija: Įstatymų projektų, dėl kurių teikiama išvada, teikėjas - Lietuvos Respublikos Prezidentė (projektus parengė Prezidento kanceliarijos Teisės grupė). Siūlomais įstatymų projektais tobulinamas antstolių veiklos teisinis reguliavimas:

- *mažinama vykdymo išlaidų našta, užtikrinama, kad jos būtų objektyviai pagrįstos, ir pašalinama galimybė antstoliui piktnaudžiauti suteiktais įgaliojimais, taip pat mažinamas į socialinę atskirtį patenkančių asmenų skaičius bei skaidrinama antstolių veikla;*

- *siekiami atsisakyti privataus ūkio subjektams būdingų įkainių nustatymo principų užtikrinti, kad būtinosios vykdymo bylos administravimo išlaidos būtų siejamos su atliekamų veiksmų savikaina, o kryžminio subsidijavimo principas būtų taikomas tik skaičiuojant atlygį antstoliui už išieškotą skolą.*

Antstolių įstatymo 5 str., apibrėžiant nepriekaištingą reputaciją, siūloma papildyti sąlyga, kad asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės ar nuo bausmės atleistas, ir nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo penkeri metai.

Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. siūloma atsisakyti nuostatos, kad vykdymo išlaidos grindžiamos skaičiavimais, kuriais užtikrinamas antstolio ekonominis nepriklausomumas, skatinamas efektyvus išieškojimas ir atsižvelgiama į veiklos, reikalingos antstolio funkcijoms atlikti, vertę, vykdymo išlaidų perskirstymą (kryžminį subsidijavimą) tarp skirtingų vykdomo proceso dalyvių, antstolio profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės riziką, sąnaudas.

Vietoj to siūloma nustatyti, kad vykdymo išlaidos grindžiamos ekonominiais skaičiavimais ir atsižvelgiama į veiklos, reikalingos antstolio funkcijoms atlikti, pobūdį. Vykdomosios bylos administravimo išlaidos turi atitikti antstolio ir jo darbuotojų patiriamas sąnaudas (materialines ir laiko) vykdymo veiksmams atlikti. Atlygis antstoliui nustatomas įvertinant poreikį sukurti tinkamas klientų aptarnavimo sąlygas ir įdarbinti reikalingos kvalifikacijos darbuotojus, atsižvelgiant į vykdymo išlaidų perskirstymą (kryžminį subsidijavimą) tarp skirtingų vykdomo proceso dalyvių ir negali viršyti 15 proc. išieškotinos sumos dydžio.

Atsižvelgiant į tai, kad antstolių vykdomos funkcijos yra viešosios valstybės perduotos funkcijos, Antstolių įstatymo 21 str. 7 d. siūloma nustatyti įpareigojimą Vyriausybei arba jos įgaliotai

institucijai viešai paskelbti antstolių gautų pajamų ir patirtų išlaidų atliekant antstolio funkcijas ir teikiant paslaugas ataskaitas.

CPK 609 str. siūloma įtvirtinti, kad antstolis papildomus bylos administravimo veiksmus vykdo pagal Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą veiksmų prioritetinį eiliškumą atskiriems vykdymo proceso rezultatams pasiekti. CPK 650 str. papildymu siūloma įpareigoti išieškotoją dėl visų to paties skolininko skolų kreiptis į vieną antstolį. CPK 661 str. siūloma nustatyti, kad raginimas susimokėti skolą nesiunčiamas dėl mažesnių negu dešimt eurų piniginių sumų išieškojimo.

Projekto esmė: Projekte siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams ir pateikti pastabas bei pasiūlymus dėl jų tobulinimo:

1. Siekiant kad visas skolininko bylas vykdytų vienas antstolis, CPK siūloma patikslinti nustatant, kad naują vykdomąjį dokumentą dėl išieškojimo iš to paties skolininko tam pačiam antstoliui vykdyti turi teikti ne tik išieškotojas, kurio naudai šis antstolis jau vykdo išieškojimą, bet ir visi kiti išieškotojai, kurių naudai turi būti išieškoma iš šio skolininko.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu skirtingų antstolių vykdomų bylų skaičius labai skiriasi (taip pat skiriasi ir skirtingų skolininkų, iš kurių išieško konkretus antstolis, skaičius), siekiant užtikrinti, kad priėmus siūlomus pakeitimus nauji vykdomieji dokumentai nebūtų teikiami tik tiems antstoliams, kurie šiuo metu turi daugiausia vykdomųjų bylų, CPK siūloma papildyti nustatant, kad vykdomieji dokumentai antstoliams paskirstomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka: proporcingai visiems toje veiklos teritorijoje veikiantiems antstoliams, taip pat užtikrinant, kad naujas vykdomais dokumentas dėl išieškojimo iš to paties skolininko būtų paskiriamas vykdyti tam pačiam antstoliui, išskyrus atvejus, jeigu naujas vykdomasis dokumentas nėra vykdytinas šio antstolio veiklos teritorijoje. Toks reguliavimas užtikrintų vykdymo proceso ekonomiškumą ir operatyvumą, nes visas skolininko bylas vykdytų vienas antstolis, taip pat būtų užtikrintas ir antstolių lygiateisiškumas, nes, nepriklausomai nuo to, kiek vykdomųjų bylų ir kiek skirtingų skolininkų turi kiekvienas antstolis, nauji vykdomieji dokumentai būtų paskirstomi proporcingai visiems antstoliams. Pažymėtina, kad tokia tvarka antstoliams jau skirstomi vykdomieji dokumentai dėl administracinių baudų išieškojimo, todėl, įgyvendinus siūlomus pakeitimus, būtų sukurta vienoda ir skaidri visų vykdomųjų dokumentų paskirstymo antstoliams tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kad visi vykdomieji dokumentai dėl išieškojimo iš to paties skolininko bus teikiami vykdyti tam pačiam antstoliui, siekiant sumažinti to paties skolininko atžvilgiu vykdomų vykdomųjų bylų skaičių, siūloma CPK 754 str. 5 d. papildyti, kad tuo atveju, kai to paties išieškotojo naudai vykdomos kelios vykdomosios bylos, išieškotos lėšos skiriamos anksčiausiai pradėtai vykdomajai bylai.

2. Siekiant apriboti antstolių galimybes atlikti perteklinius vykdymo proceso veiksmus, siūloma antstolio veiksmų prioritetinį eiliškumą atskiriems vykdymo proceso rezultatams pasiekti, nustatyti ne Teisingumo ministro patvirtintoje Sprendimų vykdymo instrukcijoje (kaip numatyta CPK projekto 1 str.), bet pakeisti CPK nustatytą vykdymo išlaidų struktūrą ir panaikinti vykdomosios bylos administravimo papildomas išlaidas, patiriamas atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje.

3. Atsižvelgiant į tai, kad skolos iki 289,62 euro sudaro daugiau kaip 60 procentų visų piniginių išieškojimų, o 15 procentų maksimalaus dydžio atlygio antstoliui nustatymas šiose vykdomosiose bylose atlygį antstoliui sumažintų iki 18 kartų ir dėl to antstolio veikla taptų nuostolinga, siūloma, kad išieškant nedideles skolas, kaip ir šiuo metu, būtų taikomas fiksuotas atlygis, o maksimalus atlygio dydis būtų taikomas tik išieškant didesnes skolas.

4. Siekiant sudaryti prielaidas, kad priėmus siūlomus pakeitimus antstolio veikla netaptų nuostolinga, tikslinga papildyti Antstolių įstatymą ir suteikti antstoliui teisę aukciono tvarka realizuoti ne tik įkeistą kilnojamąjį, bet ir kitą kilnojamą bei nekilnojamąjį turtą, taip suteikiant antstoliui galimybę pajamų gauti ne iš priverstinio vykdomųjų dokumentų vykdymo, bet iš sutartiniais pagrindais teikiamų paslaugų.

5. Užtikrinant teisinės sistemos nuoseklumą ir asmenų lygiateisiškumą, siūloma ne viešai skelbti antstolio gautų pajamų ir patirtų išlaidų atliekant antstolio funkcijas ir teikiant paslaugas

ataskaitas, kaip tai numatyta teikiamame Antstolių įstatymo projekte, bet antstolius įtraukti į Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 10 str. 2 d. pateiktą asmenų, kurių turto deklaracijų duomenys skelbiami viešai, sąrašą.

6. Siekiant užtikrinti skaidresnį ir nešališką vykdymo procesą, Nutarimo projektu taip pat siūloma papildyti Antstolių įstatymo projektą kitomis nuostatomis, reglamentuojančiomis reikalavimus antstolio ir antstolio padėjėjo asmeniui bei ribojančiomis galimybę šiems asmenims piktnaudžiauti jiems suteiktais įgaliojimais.

Derinimas: Projektas derintas su Finansų ministerija ir Antstolių rūmais. Dėl institucijų pateiktų pastabų parengta derinimo pažyma.

Pakartotinai teikiamas projektas papildomai derintas su Antstolių rūmais ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus projektui (2018 m. sausio 30 d. išvada Nr. NV-288).

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis: Projektas neprieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlome projektą teikti į Tarpinstitucinį pasitarimą.

Patarėjas

Audrius Kasinskas